

MELIKA SALIHBEG BOSNAWI

BEHAUDIN SELMAN

SJAJ I SPOKOJ DUGA BOGU

Esej: Sarajevo, 18. rujna 2015 - 7. studenoga 2015

IN MEMORIAM 1915 – 2015

SEZONA NEVENA

Bližimo se kraju! Selmanu, očito, nije trebalo posredovanje europskih slikarskih velikana pa da stigne do azijskog (ili kako se to u grubom i uvijek mržnjom nadahnutom političkom jeziku rado kaže, azijskog) raskošnog kolorita i savršene kompozicije. Ali i do linije koja jednako moćno kao i boja obilježava njegov rad. Pljevljanski potomak stare plemićke porodice čije su vjerske i civilizacijske veze sa islamskim istokom bile još uvijek svježije, prirodno je da Selmanović poznaje njegove pustinjske pejzaže u kojima počivaju počeci svega. Treba potražiti dublje i ontičke i gnostičke razloge zašto je baš u njima Bog dao Muhammada, blagoslov na nj i njegovu kuću! da preko njega kompletira Svoju jedinstvenu Objavu svjetovima. Sintetizirajući i rezimirajući u njoj ranije, ali je i krunišući spoznajama koje su po mišljenju ovog autora išle ukorak sa dovršenjem fizijskog procesa Kreacije Svijeta iz primordijalne, uvjetno rečeno, tačke. E da bi završnom muhammadanskom fuzijom bio oblikovan savršeno izbrušeni kubni dijamant, koji sa Božanskim On/stvom (ispisanim kružnicom koja se beskrajno otvara u oba smjera: prema vani, i prema unutra), jedini od svih drugih formi, dijeli isti centar i tetive.

Neću gonetati je li slikar Behaudin Selmanović, kojeg je Bog obdario nešto drukčijim sredstvima spoznaje i njezine artikulacije od mojih, bio svjestan donje Božanske geometrije kad je komponirao svoje slike. Ali gotovo iskonska gradnja svake njegove likovne ideje upućuje na to da se on nije nadahnjivao samo kulturom, kolorom i scenografijom civilizacijski već visoko razvijenih pustinjskih oaza islamskog istoka, već i moćnim duhovnim susretom sa dva počela božanskog Stvaranja, koja u preobilju čovjekova oblikovanja sve više zaboravljamo. To su:

- primordijalna prašina, *turâb*, prefinjeni (pustinjski) prah;
- kojeg će vjetar, *rîh*, Božanski (vlažni) dah, oživjet, stvorivši esencijalne forme, pustinjske arabeske, rubovima čijih «dina» je jedino i moguća ljudska prohodnja kroz život

Usred koje je Selman, narandžastom bojom (s palete Svjetla Božanskog koloriste) naslikao, za me najljepši akt¹...

¹ Da odmah preduhitrim šušteće pitanje: kako to da se jedna pokrivena muslimanka, koja je zbog svoje vjere i svog hidžaba robovala po zatvorima, a i danas robuje u svijesti ljudi iz svoje bosanske okoline punoj predrasuda, može baviti tako skaradnim stvarima kao što su slikarski aktovi?¹, slijedećim odgovorom: Prvo: Selmanove «gole» žene čine se čednijim od napirlitanih, nabakamljenih i neparfumisanih «pokrivenih» koje šetkaju Ferhadijom. Potom: ne postoje Bogom stvoreni entiteti koji bi bili skaradni sami po sebi. Bestidnost i besramnost počivaju, ne kod Božijeg bića kao takvog, nego u njegovu vlastitom sramnom činu, ili njegovoj upotrebi od strane drugih stvorenja na skaradan način. Zatim, što je naročito vidljivo iz gore reproduciranog akta, Selmanove žene-aktovi, za razliku od zapadnih izvedbi, sasma su zaokupljene sobom; one su uronjene u duboku kontemplaciju koja isključuje svijest o prisustvu svakog mogućeg gledatelja. Behaudinov akt je pogled u sebe, figura u stanju duboke introspekcije, meditacije, kontemplacije svijeta, upravljena prema unutarnjoj, vlastitoj, samo/spoznaji; ravnodušna prema svakoj vanjskoj perspektivi. Podatnost i poziv koji skoro verbaliziraju aktovi rađeni po zapadu svjetske kulture nemaju ništa zajedničko s njegovim.

(fragment)

